

10. august 2023

SOS Racisme
 Nørre Allé 7
 2200 København N.
sos@sosracisme.dk
www.sosracisme.dk

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet,
 att. uim@uim.dk og amha@uim.dk - vedr. j.nr. 2023-613.

Høringsvar fra SOS Racisme om:

Udkast til lovforslag om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v.

SOS Racisme takker for at have fået sendt lovforslaget i høring!

Lovforslaget omfatter personer der havde fået opholdstilladelse efter særloven om midlertidigt ophold på to år til afghanere, der havde hjulpet Danmark, eller efter indstilling fra andre organisationer havde hjulpet danske NGO'er, NATO, FN eller EU under Afghanistankrigen. Loven blev vedtaget nogle måneder efter at Taleban havde overtaget styret i Afghanistan. Særloven omfattede også familiemedlemmer til dem, der havde hjulpet Danmark. Familierne var omfattet i en lidt bredere betydning af familie end den, der almindeligvis omfatter familiesammenførte flygtninge efter dansk lovgivning.

En stor del af de afghanske flygtninge rejste videre til USA, hvor de typisk kunne få garanteret et ophold på mindst 5 år, og nemmere og hurtigere kunne få kvalificeret arbejde, og desuden fik de personlig støtte af amerikanske veteraner fra Afghanistankrigen. Men i nogle tilfælde kunne de ikke medtage alle familiemedlemmer i Danmark til USA. Nogle af dem vil dog formentlig søge at få forældre og andre slægtninge familiesammenført til USA.

SOS Racisme mener, at disse familiemedlemmer vil blive forfulgt, hvis de blev sendt tilbage til Afghanistan, og at tilbagesendelse derfor vil udgøre refoulement. Desuden kan enkelte af dem, som havde bistået Danmark være døde i mellemtiden eller være rejst til andre lande end USA - eller af andre grunde have fået ophævet deres opholdstilladelse i Danmark. SOS Racisme mener, at disse familiemedlemmer også skal have lov fortsat at have ophold så længe særloven med de nye ændringer er gyldig, og ellers kunne søge asyl, fx. efter § 7, stk. 2, idet de vil være i særlig risiko ved en evt. tilbagesendelse, som derfor vil udgøre refoulement.

Ifølge det aktuelle lovforslag er der nu ca. 592 personer, der er omfattet af afghanerloven, og heraf har de 282 ophold efter udlændingeloven og 173 har søgt asyl, så hvis alle får asyl og hvis de to sidste grupper ikke overlapper hinanden, er det måske kun 137 personer, der har brug for forlænget ophold, dersom de 282 fortsat er arbejdsføre de næste 2 år.

Er en særlov fortsat det mest hensigtsmæssige?

Vi er ikke overraskede over, at man vil forlænge særloven med to år nu, for ingen ville have forventet at situationen i Afghanistan ville være så gunstig og stabil, at man ville kunne tilbagesende flygtningene nu. Der er fortsat – omend færre – krigshandlinger, men et relativt stort antal attentater, som har været

stigende en periode, og som enten er rettet direkte imod civile, eller som også rammer civile, og har været årsag til mange døde og sårede.

Taleban-styret har mindsket kvinders muligheder voldsomt på alle planer, især m. h. t. uddannelse, arbejde og sundhed; og også i deres almindelige færden og eksistens i samfundet. Desuden har Afghanistan lidt under en voldsom sultkatastrofe, mange er sultet eller frosset ihjel, og landet er ekstremt fattigt.

Kvinder har været involveret i nogle store protestdemonstrationer i Afghanistan, og der er blevet slået hårdt ned på dem. I øjeblikket slås der ned med hård hånd på enhver opposition i landet. Tilbagevendte fra Vesten vil altid blive mistænkt for at være spioner, og er derfor i risiko for afhøringer, forfølgelse og likvidering fra styret i Afghanistan.

UNHCR udsendte efter Talebans magtovertagelse i august 2021 en **vejledning til stater om ikke at tvangstilbagesende nogen til Afghanistan**: <https://www.refworld.org/docid/611a4c5c4.html> . Denne vejledning blev genbekræftet i februar 2023.

Dansk Flygtningehjælp har publiceret en konferencerapport om Afghanistan fra november 2022 med ét indlæg med fokus på menneskerettighedssituationen, ét med fokus på Talebanstyret, et med fokus på forfølgelse af hazaraer, og et fjerde indlæg om risikoen for forfølgelse af tilbagevendte til Afghanistan: <https://asyl.drc.ngo/viden-og-holdninger/lande-og-temarapporter/drc-rapport-om-afghanistan-konference-2022/> . Ifølge rapporten er der ikke spor sikkert i Afghanistan, især ikke for personer der tvangstilbagesendes. De må leve i konstant frygt for at naboer og bekendte angiver dem til Taleban. Tilbagesendte fra vestlige lande er i særlig risiko, da de mistænkes for at have lært en dekadent livsførelse med alkohol, evt. sex uden for ægteskab, og ikke at have levet op til islamiske regler. Hvis de i Afghanistan over for naboer benægter at de er tvangshjemsendte, kan andre omvendt tro, at de har penge, og de kan blive overfaldet. Der er meget overvågning af alle i det afghanske samfund, ligesom Taleban mange steder systematisk har registreret data om hvem, der har forladt landet, og hvornår, efter Talebans magtovertagelse.

Efter SOS Racismes mening vil afghanerne formentlig skulle have asyl efter § 7, 1 som forfulgte konventionsflygtninge - eller evt. efter § 7, 2 som flygtninge med individuelt begrundede beskyttelsesbehov, da de vil være i særlig risiko pga. deres tidligere – eller deres familiemedlems tidligere tætte samarbejde med Danmark, Danmarks allierede i Afghanistankrigen, udenlandske NGO'er, NATO, mv. – samt desuden for at have opholdt sig i et vestligt land.

Vi synes at Danmarks adfærd lige før Talebans magtovertagelse var uværdig, uetisk og pinagtig – med to "projekter" med tilbagevendelser – inkl. tvangstilbagesendelser af afghanere i 2021. Det er vigtigt, at vi ikke gentager miseren! Det har også skadet Danmarks anseelse, at den daværende danske udlændingeminister - 9. august 2021, 6 dage før Kabuls faldt til Taleban - sammen med kolleger fra Østrig, Tyskland, Grækenland, Belgien og Holland - forsøgte at presse Europa Kommissionen til at presse den afghanske regering til fortsat at modtage tvangsudsendte afghanere, selv om Afghanistan den d. 8. juli 2021 havde indført et tre måneders stop for at modtage tvangsudsendte afghanere. Selv om alle kunne se, at når de udenlandske styrker trak sig helt ud af Afghanistan, var det kun et spørgsmål om tid, hvornår den afghanske regering ville falde. Henvendelsen blev begrundet det med: "At stoppe tilbagevendelser sender et forkert signal og vil sandsynligvis motivere endnu flere afghanske borgere til at forlade deres hjem"¹ Danske politikere og regeringen var ude af trit med virkeligheden, hvilket den manglende evakueringsplan også viste. Men da der til sidst blev politisk flertal for at evakuere de afghanere, der havde hjulpet Danmark, blev der ydet en flot indsats i Kabul og i Pakistan! Mange afghanere nåede dog ikke med, da de ikke kunne komme frem til

¹ <https://twitter.com/kmlvrmln/status/1424646282505822210/photo/1>

lufthavnen. Og inden da, havde man gjort meget lidt for at sikre de afghanske tolke og andre samarbejdspartnere. Derfor er det særlig vigtigt, at vi ikke svigter de afghanere, der er i Danmark nu!

Med særloven får afghanerne på en måde en uklar status. Desuden trues de - som andre, - ved udvisning, med indrejseforbud, indberetning til SIS, hvis de fx har opnået deres uklare status ved svig. Måske ville de være bedre tjent med at skulle søge asyl nu, og så måtte Udlændingestyrelsen i gang med at behandle disse asylansøgninger hurtigst muligt, og det ville formentlig ende med opholdstilladelser efter Udlændingelovens §7,1 og §7,2.

Afghanerne har ligesom andre flygtninge behov for at vide, hvad der sker om to år.

I lovforslaget hedder det:

- "I perioden frem mod den 1. december 2025 vil de personer, der har opholdstilladelse efter særloven, have mulighed for, som det allerede er tilfældet i dag, at søge om opholdstilladelse efter udlændingelovens regler, herunder asyl eller efter en erhvervsordning, og således have mulighed for at skabe sig et andet opholdsgrundlag inden december 2025".
- **SOS Racisme vil dog gøre opmærksom på, at ikke alle vil være i stand til at forsørge sig selv. Vi især på medfølgende ældre familiemedlemmer, som kan være syge eller som ikke er arbejdsføre, samt ældre familiemedlemmer, hvis børn og børnebørn er rejst til USA. De vil formentlig alle være omfattet af Udlændingeloven § 7, stk. 2.**
- **SOS Racisme vil fortsat foreslå Folketinget at give den udvidede gruppe en hurtig behandling både af forlængelse af opholdstilladelse efter særloven, og ved asylansøgninger fra gruppen. Det kan forhåbentlig lade sig gøre, da der er relativt få asylansøgere p.t. Udlændingemyndighederne giver lige nu asyl til afghanske kvinder, men også andre grupper er i fare, ligesom det, at have opholdt sig i Vesten, vil blive mødt med mistænksomhed i Afghanistan – både fra Talebans og fra naboers side.**
- **Afghanere på særloven har fået nogle af de samme fordele som ukrainere på Ukraine særloven, med bedre muligheder for arbejde, studier, gratis danskundervisning og sundhedsbehandling. Det er velkomment, men bør udvides til at gælde alle asylsøgere og flygtninge. SOS Racisme synes i øvrigt, at man bør udvide "Jobs for Ukraine", som har bragt mange ukrainere i arbejde på et tidligt tidspunkt, til også at omfatte flygtninge og asylsøgere fra alle andre lande.**
- **Danmark bør stryge repressalierne mod afviste i form af indrejseforbud og indrapportering til SIS - fordi det kan gøre det meget vanskeligt for dem at få ophold i et andet Schengenland. Enhver har ret til at søge asyl i et andet land! Tvangstilbagesendelse til Afghanistan udgør refoulement!**
- **SOS Racisme mener, at Hjemrejsestyrelsen skal ophøre med tvangstilbagesendelser af afghanere, og med at forsøge at presse afghanere til "frivillig" tilbagesendelse.**
- **SOS Racisme kan se, at opholdstilladelser i 2022 blev ophævet/nægtet forlænget for 10 afghanere, og for andre 10 afghanere i 1. halvdel af 2023. Det er forkert, at Udlændingestyrelsen ophæver afghaneres opholdstilladelser, selv om de vil være i stor fare for forfølgelse, hvis de rejser hjem, når UNHCR fraråder alle tvangshjemsendelser til Afghanistan.**

Med venlig hilsen,
for SOS Racisme
Anne Nielsen, Koordinationsudvalget